

Wojciech Materski

Od cara do „cara”

Studium rosyjskiej polityki historycznej

Instytut Studiów Politycznych

Polskiej Akademii Nauk

Warszawa 2017

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział I. W Imperium Carskim	15
Główne rosyjskie mity dynastyczno-państwowe	15
Początki historii jako przedmiotu edukacji	26
Historiografia w służbie caratu	29
Słowianofilstwo i panslawizm	33
Emancypowanie się historii jako nauki	38
Rola polityki historycznej w przededniu Wielkiej Wojny	42
Rozdział II. Od Lenina do Stalina	49
Ideologia a polityka historyczna	49
Propaganda i sztuka	55
Krótki kurs historii WKP(b) – katechizm stalinizmu	68
Narodowe-klasowe w polityce historycznej	76
Wojna 1941-1945 i korekta polityki historycznej	85
Powojenny powrót na pozycje ideologiczne	98
Rozdział III. Od Chruszczowa do Czernienki	111
XX Zjazd. Korektura polityki historycznej	111
Nowa „pozjazdowa” polityka historyczna	124
Kontrofensywa historyczna w czasach Breżniewa	131
Paroksyzmy systemu: Andropow, Czernienko	144
Rozdział IV. Gorbaczow – pułapki <i>glasnosti</i>	153
Reformator	153
<i>Glasnost’</i> a republiki związkowe	160
Proces demokratyzacji a historia	168
Problemy z Polską. Katyń	175
Anty-Katyń	185
Rozpad Imperium	189
Rozdział V. Lata 90. – dekada Jelcyna	199
Federacja Rosyjska. Konsolidacja władzy	199
Próba delegalizacji bolszewizmu	206
Rewindykacja prawdziwej historii państwa i społeczeństwa	213
Pakiet zamknięty nr 1	220
Euroazjatyzm	226
Kaftan prezydenta	232
Rozdział VI. XXI wiek – pod znakiem Władimira Putina	235
Wizja mocarstwa euroazjatyckiego	235
Mit prawosławnej słowiańskiej jedności	240
Manipulacje elementami dawnej historii	246
Stosunek do spuścizny sowieckiej	249
Mit drugiej Wojny Ojczyźnianej (1941-1945)	266
Inne manipulacje historią	276
Polska w rosyjskiej polityce historycznej	292
Zakończenie	301

Bibliografia	319
Dokumenty drukowane	319
Dzienniki, wspomnienia i wywiady	322
Opracowania	323
Publicystyka, internet	336
Summary	341
Резюме	345
Indeks osób	349

